

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2009

Houby od jara do zimy

Cyklos besed „Na zelenou“ pokračuje
ve středu

11. listopadu v 19⁰⁰ hodin
v Divadelním klubu v Poličce

naučíte se populární přednáškou **Libora Tmáře**,
i otázkám mykologických poslušky pro Pardubický kraj
a představy mykologického klubu v Chocvi

Co vás čeká?

- Základní druhy hub a jejich charakteristika -- hodíme si provázek hubních „normálů“
- Mluví o různých ale i divokých
- Mluví o výstavě -- učíte si najít své favority
- Mykologická poradna -- můžete přinést k určení své houby

Beseda hubova doprovází obrázky hub na diapozitivoch.
Když se posadí na houby a ne dělá se huby, přichází se zasloužit

Přežijí světové lesy 21. století?

Cyklos besed „Na zelenou“ pokračuje
ve středu

16. září ve 20⁰⁰ hodin
v Divadelním klubu v Poličce

přednáškou **Mgr. Michala Rezky**.
Přednášející byl i domovním na
tem obecního nímž
-- organizace provozující
ale udeřitelné
-- lesích, DŘy
i organizace do volného
možnost navštívit různé formy
z hled o stavu a budoucnosti
huba doplňuje promítáním
--

kterým není jedno, jaké
tráva bude děti a naši

Naučná vycházka do přírody
Trading Centre

Kancelář, poradna: Pomezí 128
569 71 Pomezí
tel. 731 563 819

E-mail: ekocentrumskritek@seznam.cz
Web: www.ekocentrumskritek.cz
IČO: 26989131
Číslo účtu: 196293270/0300

Předsedkyně: ing. Eva Janečková
Účetní: Stanislava Šimková

Kdo jsme

Ekocentrum Skřitek bylo založeno 8. 2. 2005. V roce 2007 jsme změnilí název na **Ekocentrum Skřitek Polička o.s.** a též sídlo ekocentra. Jsme nezisková organizace, občanské sdružení, jehož **hlavním cílem je ekologická a environmentální výchova dětí, mládeže i dospělých** s důrazem na vzdělávací programy s využitím zážitkové pedagogiky pro MŠ, ZŠ, SŠ a seniory směřující k trvale udržitelnému rozvoji. Mezi další cíle patří ochrana přírody, krajiny a životního prostředí, **protidrogová prevence mládeže** i propagace ekologických prostředků šetrných k přírodě i člověku.

Hlavním mottem všech programů ekocentra je pochopení, že lidé jsou nedílnou součástí přírody a podle toho by se v ní a k ní měli chovat – nejsme tu sami a snaha je nebýt ani posledními lidmi na Zemi.

Připravujeme a poskytujeme vzdělávací programy tak, aby podnítily zájem účastníků o environmentální tematiku. Děti a mládež získávají odborné poznatky navazující na školní výuku hravým zapojením do programů. Umožňujeme jim pochopení problematiky zásad trvale udržitelného rozvoje a jejich aplikaci do běžného života metodami, které nejsou běžnou součástí školní výuky. Při tvorbě programů vycházíme z poznatků a zkušeností minulých let, z požadavků škol a využíváme poznatků průběžně získávaných na odborných kurzech.

Pro širokou veřejnost zase vybíráme témata, která mohou oslovit různé skupiny osob.

Důraz klademe na pochopení důsledků každodenní činnosti jednotlivce i národů v globálním měřítku. V současné době je velmi důležité, aby si lidé uvědomili, že jejich činnost se promítá do stavu celé Země a bez životního prostředí na Zemi lidé žít nemohou.

Ve všech programech jsou obsaženy základní myšlenky Agendy pro 21. století, což je dokument, který byl přijat na světovém summitu OSN a v němž jsou shrnuty zásady, které by měli dodržovat státy, komunity i jednotliví občané pro trvale udržitelný rozvoj.

Rok 2009

Rok 2009 byl v ekocentru rokem velkých událostí. Bojovali jsme s velkým nedostatkem financí, původně počítali s vyššími dotacemi, takže jsme museli zrušit jediné pracovní místo, které jsme měli, a v souvislosti s tím klesl počet nabízených programů. Dokonce jsme vážně uvažovali o tom, že

budeme muset činnost ekocentra pozastavit úplně. Naštěstí se z posledních sil aspoň nějaká činnost zachovala.

Obnáší to však velké množství dobrovolnických hodin a vkládání osobních prostředků, což je stav dlouhodobě neudržitelný. Na konci

Zajíčkova dobrodružství

roku jsme se dozvěděli, že jsme byli úspěšní v jednom grantu, ale má to velký háček, finance dostaneme, pokud zajistíme nemalé dofinancování, takže jsme vděční za každou pomoc.

V roce 2009 jsme uspořádali již potřetí Světový den vody, na který přišlo 526 žáků v doprovodu 49 pedagogů; počtvrté Den stromů, který navštívilo 414 žáků, 47 pedagogů a 13 osob z veřejnosti. Podíleli jsme se i na pořádání Dne Země pro 238 dětí. Připravili jsme Ozvěny Ekofilmu 2008 v Poličce pro 279 žáků. Výukových programů se účastnilo 121 studentů. Celkem jsme v tomto roce uspořádali akce pro 1 578 žáků.

Naši činnost zaměřujeme nejen na děti, ale i veřejnost. Na besedy z cyklu „Na zelenou“ přišlo 411 lidí.

Za celý rok naše akce navštívilo

Zajíčkova dobrodružství

celkem 2 134 účastníků, jak žáků, tak dospělých, jak ukazuje následující souhrnná tabulka.

Akce Ekocentra Skříttek - počet účastníků za rok 2009			
Akce a programy	žáci a děti	pedagogové	veřejnost
Ozvěny Ekofilmu 2008	279	15	
Světový den vody	526	49	
Den Země	238	21	11
Den stromů	414	47	13
cyklus Na zelenou			387
Hravě o přírodě	23	3	
Naučná vycházka	56	7	
Zdravý životní styl	42	3	
Celkem	1578	145	411
Celý rok 2009	2134		

Zdravý životní styl

Vzdělávání

Vzdělávací programy připravujeme pro pobyt venku i do vnitřních prostor, záleží na požadavcích objednatele. Programy jsou přizpůsobeny věku a specifiku mládeže či dospělých (pro MŠ, I. a II. st. ZŠ, stř. školy, speciální školy, stacionáře pro osoby s kombinovanými vadami, seniory, veřejnost). Délka jednotlivých aktivit se pohybuje od 1 hod. až po 5 hod. celky.

Nabídka programů v roce 2009:

Světový den vody (březen) a Den stromů (říjen) vždy v Divadelním klubu po dobu dvou dnů

Několik stanovišť (4), na kterých se žáci seznámí s tematikou vody či dřevin, promítání krátkého filmu. Jedno stanoviště je na 15 minut a jednotlivé skupiny se na nich střídají (více viz další články).

Ozvěny Světového dne vody

Pro ty třídy, které se nemohly zúčastnit Světového dne vody.

Vybraná tematika související s vodou většinou z jednoho stanoviště a rozvedená hlouběji.

Rozesílá se aktuální nabídka po Svět. dni vody.

Ozvěny Dne stromů

Pro ty třídy, které se nemohly zúčastnit Dne stromů. Historie Dne stromů.

Vybraná tematika dřevin většinou z jednoho stanoviště a rozvedená hlouběji - ochrana, globální význam, poznávání druhů dřevin a jejich částí, využití dřevin, činnosti související s dřevinami či lesem.

Rozesílá se aktuální nabídka po Dni stromů.

Zvěř v lese a myslivost

Kdo je to myslivec, rozdíl mezi myslivcem a lesníkem, myslivecká mluva, základní druhy zvěře v lese a její život, poznávání podle obrázků a přinesených trofejí, pojmenování zvěře u jednotlivých druhů samce, samice a mláďate. Proloženo hrami.

Zvuky přírody I.

Ukázka různých zvuků - zvířata, ptáci - prakticky nebo z CD + použití obrázků. Ukázka jednoduchých dorozumívacích a hudeb. nástrojů - buben, klepací tyčky (každý zkouší sám). Žáci vyrábí jednoduché hrkací nástroje a přitom se seznámí s různými semeny (zmínka o zdravé výživě). Hravou formou vytvoření přírodního prostředí, aby se žáci nebáli přírody. Uvědomění si, že jsme součástí přírody. Využití základů muzikoterapie.

Zvuky přírody II.

Základy muzikoterapie, vytvoření si vlastních jednoduchých hudebních nástrojů a jejich použití, ukázka jednoduchých hudebních nástrojů jiných národů, poslech hudby národů celého světa.

Hravě o přírodě

Základní pojmy v ekologii, živá a neživá příroda formou zábavných a naučných testů, doplňovaček, nástěnného pexesa apod...

Ruční papír

Ukázka celé výroby ručního papíru s využitím různých technik zdobení papíru a různých výrobků z papírové hmoty. Každý žák si vyrobí svůj papír. Historie výroby papíru, různé suroviny pro výrobu. Zásady třídění odpadů.

Naučná vycházka do přírody

Poznávání jednotlivých druhů rostlin, živočichů, přírodnin, povídání o přírodě, hry.

Bylina nám pomůže

Poznávání druhů rostlin. Léčivé, jedovaté rostliny. Jsou některé rostliny v přírodě zbytečné? Vycházka do lesa, možno i ve třídě - zásady sběru, chráněné rostliny. Ochutnávka bylinných čajů.

Kamarádi třídič a odpadník

Několik variant: přijdeme na louku, že si budeme hrát a tam jsou odpadky. Nejdříve se musí uklidit a správně roztrdit a přitom se žáci dozvědí zásady třídění. V prostorách školy stejné s větším možností ukázek dalšího použití odpadů.

Poznáváme přírodu všemi smysly

Nebát se přírody a vnímat ji všemi smysly a zamyslet se nad tím, že jsme součástí našeho okolí. Vycházka do přírody - rostliny, živočichové, nerosty. Poznávání: hmatem, rukama i nohama, případně celým tělem (plody, listy, stromy a další přírodniny), sluchem (živočichové, pohyb v přírodě), chutí, čichem (rostliny, živočichové), instinktem, vše kontrola zrakem. Během hry vždy změna v živočicha, u kterého konkrétní smysl vyniká. Možná i varianta do místnosti.

Koření v našem životě

Poznávání jednotlivých druhů koření formou hry za pomoci různých smyslů, naše domácí koření, využití cizích druhů, ukázka netradičního jídla, základy zdravé výživy, jak využít koření ke zlepšení svého zdraví. Ochutnávka yogi čaje. Ekologická stopa.

Ukázky z uskutečněných programů pro MŠ a ZŠ:

Světový den vody se vydařil

Ekocentrum Skřítek již potřetí uspořádalo v dopoledních hodinách 19. a 20. března vzdělávací akci pro školy a školky ke Světovému dni vody v prostorách Divadelního klubu. Tentokrát jsme čekali pří-

chod vodnických rodů. Některé rody – třídy přinesly krásné vodnické výrobky např. hrnečky, žabičky, malého vodníka a někteří přišli s výzdobou přímo na sobě – vlastnoručně vyrobené vodnické klobouky a šaty. Měli jsme radost, že se děti tak krásně připravily.

Celkem nás v klubu navštívilo 526 dětí a žáků, které doprovázelo 49 pedagogů, z MŠ i ZŠ z Poličky i okolí (Borová, Bystře, Hartmanice, Pomezí, Korouhev, Široký Důl, Sádek, Květná).

A co se na akci při příležitosti Světového dne vody dělo?

Při vstupu měli žáci možnost seznámit se s vodními toky v ČR. Následovalo tvořivé stanoviště **Tajemná voda**. V jedné jeho části si děti mohly s vodou – **ing. Janou Drimlovou** – popovídat, v jakých skupenstvích se nachází, a vyrobit si vločky z papíru. V druhé části stanoviště byl připraven **Ivan Šrek**, který žákům názorně ukazoval vlastnosti vody, přičemž si pak sami některé pokusy mohli vyzkoušet, včetně lo-

vení špuntů do smyčky, lovení a určování různých věcí v neprůhledné lahvi s vodou a třídění, co do vody patří a co ne. Na dalším stanovišti **Živočichové, rostliny a voda** zajímavě žákům vyprávěl **ing. Jan Kopecký** o rostlinách a zvířatech celého světa – kde se nacházejí, jak se

maskují, kde vodu pro svůj život získávají a jak s vodou hospodaří. Neméně zajímavé bylo i stanoviště **Lidé a voda**, kde Američanka **Jamie Ault** dětem ukazovala celosvětové problémy s vodou – kolik pitné vody na světě je, kde ji lidé mají dostatek a kde ne a další.

Při této příležitosti jsme souběžně zajistili i promítání o vodě a to filmy z **Ozvěn Ekofilmu 2007 a 2008**, na něž nám filmy zapůjčilo MŽP ČR.

Jsmo rádi, že i letošní Světový den vody se dětem, žákům i pedagogům líbil. Krátkou reportáž o naší akci natočila NTD-TV (<http://english.ntdtv.com/?c=150&a=8511>).

Děkujeme všem dobrovolníkům – hlavně uvedeným přednášejícím, Divadelnímu klubu, MŽP ČR a pomocníkům z řad studentstva: Madle Dolejšové, Ondřeji a Tereze Janečkovým, Zuzaně Jonákové, Veronice Bártové, Martině Hübnerové, Lucii Krsíčkové, Andree Kopíkové, Petře Havlíčkové, Lucce Habrdové, Haně Jarešové, Editě Budovské a Michaele Holcové.

Vydařený Den Země

Ve středu 22. dubna 2009 v dopoledních hodinách od 8⁰⁰ hod. do 12³⁰ hod. v městského parku v Poličce uspořádalo Občanské sdružení A21 Polička ve spolu-

---

práci s Ekocentrem Skřítek, Junákem Polička a řadou dobrovolníků osvětovou akci ke Dni Země, na kterou celkem přišlo 238 žáků a 32 dospělých.

Byla připraveno několik stanovišť: „Riskuj – ekologický kvíz“ (A21), kde žáci změřili své síly ve vzájemném vědomostním zápolení. Na stanovišti „Přání pro Zemi“ (A21) zase účastníci napsali na papír to, co by přáli Zemi, a ještě se dozvěděli, co to je hospodaření FSC v lese. U dětského hřiště byla možnost vyzkoušet jarní hru „Cvrnkání Kuliček“ (Junák), no a na posledním stanovišti „Jarní stromy a čaje z brutaru“ (Ekocentrum Skřítek) se přímo na místě v brutaru vařila voda na bylinné čaje, které mládež měla poznat. Byl tam i speciální čaj pro odvážlivce – čaj z pelyňku, takže většina konečně pochopila, co to znamená „Hořký jako pelyněk“, což byl opravdu silný zážitek. Čaj se podával ve speciálních bio-plastových kelímcích, které se snadno rozkládají, protože jsou vyrobeny z cukrové třtiny a celulózy. Dále žáci poznávali a přiřazovali jarní větvičky dřevin k fotkám stromů a keřů.

Počasí přálo, Den Země se vydařil ke spokojenosti žáků, pedagogů i pořadatelů.

Děkujeme všem dobrovolníkům, kteří zajišťovali přípravu a průběh akce.

Den stromů 2009

Naučně zábavný program ke Dni stromů připravilo i letos

Ekocentrum Skřítek pro děti a mládež MŠ a ZŠ ve dnech 22. a 23. října v dopoledních hodinách. V prostorách Divadelního klubu v Poličce nás navštívilo 414 dětí a žáků, 47 pedagogických pracovníků a 13 klientů Charity.

V letošním roce se celý program zaměřil na poznávání dřevin všemi smysly. Proto při vstupu na účastníky čekalo při uvítání ochutnávání jablek a hrušek s **Oldou Šlahářem**. Po celý program pochopitelně nejvíce využívali zrak a sluch. Tak hned na

prvním stanovišti **„Když nás strom potřebuje“** se účastníci dozvídali o ošetřování stromů pod vedením **Ladislava Kováče**. Tam mohli vidět nástroje a nářadí, které se používá při prořezávání stromů, a hlavně se dozvěděli, jak se vlastně na strom dostat, aniž by se poškodil. V sále se promítal krátký film **„Muž, který sázel stromy“**, který vydá za tisíce slov. Nechyběl už tradiční **„Truhlářský koutek“**, který řídil **Ivan Šrek** se svým pomocníkem **Yendou**. Na tomto stanovišti se účastníci řídili hmatem při zkoumání opracování dřeva a sami si mohli vyzkoušet práci s rašplí a různými druhy brusných papírů. Také se dozvěděli, že na Zemi žijí lidé v domech, které si staví ve výšce kolem 10 m, někdy až 40 m, nad zemí v korunách stromů. Na poslední zastávce **„Proč tady stromy jsou?“** si děti mohly popovídat s Američankou **Jamie Ault** a pokud nerozuměly, měli překladatele **Ondru Janečka**. Spolu s Jamie a Ondrou účastníci objevili mnoho přínosů stromů pro lidi i jiné obyvatele naší planety. Praktickou ukázkou se seznámili i s pojmem eroze, co to vlastně je a jak ji zabránit.

Máme radost, že se Den stromů v Poličce

vydařil a že děti i učitelé byli spokojeni. Usuzujeme tak z ohlasů, které nám třídy zapsaly do sešitu – jeden za všechny: „Velmi zajímavé a poučné.“

Den stromů by však nebylo možné zorganizovat bez všech dobrovolníků, kteří

se na této akci podíleli. Proto bych chtěla poděkovat všem výše uvedeným a řadě pomocníků z řad studentů a řediteli gymnázia za jejich uvolnění: Tereze Janečkové, Magdaléně Dolejšové, Evě Švecové, Iloně Sejkorové, Dominice Hauptové, Lence Zavoralové, Š. Tumové, Chmelové, Švandové, Tereze Hermonové, Lence Romportlové, Zuzaně Jonákové, Veronice Klusoňové, Báře Hudské a Aleně Pazlarové.

Osvěta

Na zelenou

Motto: „Největší chybu dělá ten, kdo nedělá nic v domnění, že to málo, co udělat může, je bezvýznamné.“ (**Edmund Burke**)

Ve spolupráci s dalšími ekologicky zaměřenými organizacemi - Občanským sdružením A21 Polička, Městskou knihov-

Léčivé rostliny základem zdraví - Pavel Váňa

nou v Poličce, 1. ZO ČSOP Polička, ZŠ Pomezí a Junákem Polička - pořádáme **pravidelný přednáškový cyklus o ekologii pro veřejnost nazvaný „Na zelenou“**. Tento cyklus chce odpovědět na otázky typu:

- ♦ Víme všichni, co si představit pod pojmem trvale udržitelný rozvoj?
- ♦ Známe největší ekologické problémy naší planety?
- ♦ Co s nimi však může jednotlivec v dnešním globálním světě udělat?
- ♦ A je to s touto ekologickou krizí dnes skutečně tak žhavé?

Smyslem cyklu je informovat zasvěcené, nahlodávat lhostejné a zejména podávat co nejširší obraz této problematiky všem, kteří mají zájem dozvědět se něco nového.

Koná se pravidelně, většinou každou

Léčivé rostliny základem zdraví - P. Váňa

Trocha praxe z veteriny

Léčivé rostliny základem zdraví - P. Váňa

---

třetí středu v měsíci, v Divadelním klubu v Poličce.

Přehled besed a účasti na nich najdete v následující tabulce.

Celoroční pravidelný cyklus Na zelenou:

	Název besedy	Počet účastníků
Leden	Zaostřeno na hypermarkety	32
Únor	Ozvěny Eko filmu 2008	61
Březen	Zajíčková dobrodružství	38
Duben	Globální oteplování a změny klimatu Václav Cílek	61
Květen	Trocha praxe z veteriny	13
Září	Přežijí světové lesy 21. století?	11
Říjen	Bude ještě voda v 21. století?	14
Listopad	Houby od jara do zimy	43
Prosinec	Léčivé rostliny základem zdraví – Pavel Váňa	114
CELKEM		387

Poděkování

Ekologický program venku

Poděkovat bychom chtěli NSSEV Pavučina (Národní síť středisek ekologické výchovy), Pardubickému kraji a Městu Polička, kteří nám přispěli na zajištění činnosti ekocentra. Dále Divadelnímu klubu Polička, Městské knihovně v Poličce a MŽP ČR. Naše činnost by nebyla možná bez podpory spolupracovníků a dobrovolníků, takže i jim patří velký dík: ing. Evě Janečkové, ing. Ivo Janečkovi, Ivanu Šrekovi, Lukáši Zrůstovi, Tereze a Ondřeji Janečkovým, ing. Janu Kopeckému, Jamie Ault z USA, Janu Juklovi, Broňkovi Králíčkovi, Madle Dolejšové, ing. Janě Drimlové, Oldovi Šlaharovi, Ladislavu Kováčovi, Yendovi a dalším z řad studentů: Zuzaně Jonákové, Veronice

Bártové, Martině Hübnerové, Lucii Krsíčkové, Andree Kopícové, Petře Havlíčkové, Lucce Habrdové, Haně Jarešové, Editě Budovské a Michaela Holcové, Evě Švecové, Iloně Sejkorové, Dominice Hauptové, Lence Zavoralové, Š. Tumové, Chmelové, Švandové, Tereze Hermonové, Lence Romportlové, Veronice Klusoňové, Báře Hudské a Aleně Pazlarové.

Další finanční, materiální i osobní pomoc vřele uvítáme.

Výsledek hospodaření 2009

Výnosy celkem	152 425 Kč
Tržby z prodeje služeb	73 897 Kč
Úroky	128 Kč
Příspěvky a dotace na provoz	78 400 Kč
Náklady celkem	186 887 Kč
Spotřeba materiálu	20 281 Kč
Cestovné	9 763 Kč
Náklady na reprezentaci	1 607 Kč
Ostatní služby	74 323 Kč
Mzdové náklady	65 147 Kč
Zákonné sociální pojištění	15 308 Kč
Ostatní náklady	458 Kč
Výsledek hospodaření	-34 462 Kč

